

2. WYROK

3. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 grudnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSO Leszek Matuszewski

Protokolant prot. sąd. M. S.

Przy udziale B. T. Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu

po rozpoznaniu w dniach 20 października 2014 r., 17 listopada 2014r. i 22 grudnia 2014r.

sprawy **S. W.**

oskarżonego o popełnienie przestępstw z art. 286 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 14 maja 2014 r. sygn. akt II K 1083/13

1. zmienia zaskarżony wyrok i uniewinnia S. W. od popełnienia przypisanych mu przestępstw,
2. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

SSO Leszek Matuszewski

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gnieźnie, wyrokiem z dnia 14 maja 2014 roku, sygn. akt II K 1083/13 uznał oskarżonego **S. W.** za winnego tego, że:

- W dniu 14 stycznia 2013 roku w G. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził T. R. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 210 złotych w ten sposób, że wprowadził go w błąd, co do zamiaru sprzedaży płytek ceglanych umieszczając na portalu ogłoszeniowym allegro.pl (...) sprzedaży, a następnie po otrzymaniu pieniędzy od kupującego nie wysłał kupującemu płytek ceglanych, czym wyłudził pieniądze w kwocie 210 złotych na szkodę T. R.
- W dniu 11 stycznia 2013 roku w G. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził P. R. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 494,55 złotych w ten sposób, że wprowadził go w błąd, co do zamiaru sprzedaży płytek ceglanych umieszczając na portalu plytkizcegly.pl ofertę sprzedaży, a następnie po otrzymaniu pieniędzy od kupującego nie wysłał kupującemu płytek ceglanych, czym wyłudził pieniądze w kwocie 494,55 złotych na szkodę P. R. tj. ciągu przestępstw z art. 286 §1 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 1 k.k. w związku z art. 91 §1 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. warunkowo zawiesił na okres 3 lat próby, a na podstawie art. 33 § 1 ,2, i 3 k.k. wymierzył karę grzywny w wysokości 50 stawek dziennych po 20 złotych.

Na podstawie art. 627 k.p.k., zasądzono od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa zwrot wydatków w kwocie 90 złotych oraz na podstawie art. 1 i 2 ust. 1 pkt 3 oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych wymierzono mu opłatę w kwocie 380 złotych.

Z powyższym wyrokiem nie zgodził się **obrońca oskarżonego**, składając apelację. Apelujący zarzucił wyrokowi:

1 naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 286 § 1 k.k. polegające na błędnym przypisaniu oskarżonemu sprawstwa przestępstwa oszustwa pomimo, że z okoliczności sprawy, w tym zebranego materiału dowodowego nie wynika, aby oskarżony zawierając umowy sprzedaży działał w złych intencjach i chciał oszukać nabywców poprzez wprowadzenie ich w błąd, co do zamiaru sprzedaży płytek ceglanych i wyłudżając o nich w ten sposób pieniądze.

Oskarżony prowadzi profesjonalną działalność gospodarczą od 2001 roku wpisany jest do rejestru (...) od 2002 roku. Od 2009 roku specjalizuje się w produkcji i sprzedaży płytek. Prowadzi produkcję i sprzedaż tylko jednego modelu- płytki z cegły (płytki ceglana)- w ostatnich miesiącach wprowadził do produkcji drugi kolor płytki- białą.

Prowadzi sprzedaż za pośrednictwem profesjonalnej strony internetowej, działającej od wielu lat, konta na portalu Allegro oraz bezpośrednio w siedzibie firmy. Obroty jego działalności w skali miesiąca sięgają kilkudziesięciu tysięcy złotych. Obsługuje średnio około 60 klientów w skali miesiąca. Realizuje średnio około 40-50 wysyłek płytek w skali miesiąca (część klientów dokonuje odbiorów osobistych). Oskarżony co do zasady sam prowadzi działalność gospodarczą- w produkcji i sprzedaży pomagają jemu dorywczo inne osoby. Aktualnie zatrudnia jednego pracownika i korzysta z prac dorywczych innych osób. Wartość zamawianych przez klientów płytek waha się od 200 zł do kwot sięgających nawet 10.000 złotych.

W skali 5 lat prowadzenia ciągłej produkcji i sprzedaży płytek (około 60 klientów w skali miesiąca, 50 dostaw miesięcznie, obroty rzędu kilkudziesięciu tysięcy w skali miesiąca, niezrealizowanie dwóch zamówień na kwoty odpowiednio 210 złotych i 495 złotych nie może być uznane za działanie z bezpośrednim zamiarem oszukania klientów. Oskarżony przyjmując zamówienie i wpłatę chciał dokonać realizacji zamówienia, jak każdego z pozostałych kilkudziesięciu zamówień na ten sam produkt realizowanych w skali miesiąca.

2 naruszenie przepisów prawa procesowego, mającego istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a mianowicie:

a) art. 4, 9 §1 k.p.k. poprzez niewyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy, to jest zakresu i sposobu prowadzenia przez oskarżonego działalności gospodarczej, rodzaju produkowanego asortymentu, realizowanych transakcji, zamówień i dostaw, co pozwoliłoby na ustalenie, że oskarżony nie wprowadzał, a tym bardziej nie miał zamiaru wprowadzania kogokolwiek w błąd ani żadnego celu w oszukaniu dwóch klientów na kwoty odpowiednio 210 złotych i 495 złotych w kontekście wieloletniej pracy nad pozycją rynkową prowadzonej przez niego firmy, która w dalszym ciągu się rozwija i jest prowadzona z powodzeniem,

b) art. 7 k.p.k. albowiem Sąd I instancji uznał wyjaśnienia S. W. o do braku bezpośredniego zamiaru, celu, interesu oszukania pokrzywdzonych za niewiarygodne pomimo braku materiału dowodowego, który stałyby w opozycji do tych twierdzeń, a co więcej, pomimo niesprawdzeni obiektywnie dających się ustalić okoliczności w zakresie rodzaju i skali prowadzonej przez oskarżonego działalności gospodarczej.

Autor apelacji wniósł o przeprowadzenie dowodów z :

#.

- załączonych dokumentów w postaci: części dowodów przelewów za okres od stycznia do marca 2013 roku za zamówione u oskarżonego płytki, listów przewozowych z tego okresu;
- zeznań świadka M. K. ul. (...), (...)-(...) G. na okoliczność skali i zakresu prowadzonej przez podsądnego produkcji i sprzedaży płytek ceglanych, zakresu zrealizowanych zleceń i dostaw, problemów logistycznych, realiów prowadzonej działalności,
- treści strony internetowej oskarżonego płytkizcegły.pl.

Na rozprawie apelacyjnej, Sąd II instancji w trybie art. 452 §2 k.p.k. uzupełnił przewód Sądowy poprzez przesłuchanie w charakterze świadka M. K.. Wyżej wymieniony opisał metodykę realizowania zamówień w firmie podsądnego i

przedstawił ich skalę. Sąd Okręgowy ocenił relacje procesowe świadka jako wiarygodne, lecz nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy podsądny wprowadził pokrzywdzonych w błąd w celu doprowadzenia ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Świadek nie posiadał wiedzy na temat szczegółów zamówień realizowanych przez oskarżonego.

Z uwagi na fakt, że strony nie kwestionowały podnoszonej przez obrońcę skali działalności gospodarczej oskarżonego obrońca cofnął pozostałe wnioski dowodowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego S. W. zasługuje na uwzględnienie skutkując zmianą zaskarżonego wyroku i uniewinnieniem podsądnego od popełniania przypisanego mu przestępstwa.

Na wstępie należy podkreślić, że obowiązkiem Sądu rozpoznającego sprawę karną jest dążenie do ustalenia, w zakresie rozpoznawanego zdarzenia historycznego- prawdy materialnej. Zasada prawdy materialnej określona w art. 2 § 2 kpk, wprowadza wymóg opierania wszelkich rozstrzygnięć Sądu na prawdziwych ustaleniach faktycznych. Przez prawdziwe ustalenie faktyczne rozumie się ustalenie, które zostało precyzyjnie i jednoznacznie udowodnione. Obowiązkiem organów procesowych jest zatem ustalenie faktów istotnych dla orzeczenia, i to z taką dokładnością, która pozwala na trafne zastosowania prawa karnego materialnego. Przypisanie winy i sprawstwa, co do zarzucanego przestępstwa powinno nastąpić zatem dopiero po ustaleniu ponad wszelką wątpliwość wszystkich znamion podmiotowych i przedmiotowych zarzucanego przestępstwa. Warunkiem skazania osoby postawionej w stan oskarżenia jest wykazanie, iż jej zachowanie wyczerpywało znamiona czynu określonego w przepisie ustawy karnej, przyjętym za podstawę skazania. Oznacza to, że warunkiem ustalenia winy podsądnego jest udowodnienie ponad wszelką wątpliwość, że oskarżony wprowadził pokrzywdzonych w błąd, co do zamiaru wykonania umowy sprzedaży płytek doprowadzając w ten sposób do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. Obowiązek udowodnienia odnosić jednak należy tylko do ustaleń niekorzystnych dla oskarżonego, jako że on sam korzysta z domniemania niewinności (art. 5 § 1 k.p.k.), a niedające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na jego korzyść (art. 5 § 2 k.p.k.). Z tych względów wydanie wyroku uniewinniającego jest konieczne nie tylko wówczas, gdy wykazano niewinność oskarżonego, lecz również wtedy, gdy nie udowodniono mu, że jest winnym popełnienia zarzucanego mu przestępstwa. W tym ostatnim wypadku wystarczy zatem, że twierdzenia oskarżonego, negujące tezy aktu oskarżenia, zostaną uprawdopodobnione. Co więcej, wyrok uniewinniający musi zapaść również i w takiej sytuacji, gdy wykazywana przez oskarżonego teza jest wprawdzie nieuprawdopodobniona, ale też nie zdołano mu udowodnić sprawstwa i winy" (postanowienie SN z 18 grudnia 2008 r., V KK 267/08, Biul. PK 2009, nr 2, poz. 66; tak też: wyrok SN z 28 marca 2008 r., III KK 484/07, LEX nr 370249; podobnie: wyrok SN z 21 listopada 2007 r., V KK 186/07, OSNK 2007, nr 1, poz. 2669). Z taką właśnie sytuacją dowodową mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Szczegółowa analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego, jak i rozumowania Sądu Rejonowego zaprezentowanego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wskazuje, że sprawie występują istotne nierozstrzygalne wątpliwości, które powinien, a nie powziął Sąd I instancji. Zdaniem Sądu II instancji, ujawniony, wyczerpujący materiał dowodowy nie upoważniał do kategoriycznego ustalenia, że podsądny wprowadził pokrzywdzonych w błąd, co do chęci spełnienia świadczenia wynikającego z umowy sprzedaży płytek, doprowadzając ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, realizując w ten sposób znamiona oszustwa. Na tle wyczerpującego materiału dowodowego, wersja zgodnie, z którą oskarżony oszukał pokrzywdzonych jawi się jedynie jako możliwa i na obecnym etapie postępowania nie sposób jej zweryfikować. Oskarżonemu natomiast z pewnością można zarzucić rażące niedbalstwo w zakresie realizacji umów sprzedaży przez niego zawartych z T. R. i P. R., jak również zlekceważenie ich jako swoich kontrahentów, o czym szerzej w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

Sąd Okręgowy przypomina, że podstawowym kryterium rozgraniczenia oszustwa (art.286 § 1 k.k.) od nie wywiązania się z zobowiązania o charakterze cywilnoprawnym jest wykazanie, że w chwili zawierania zobowiązania sprawca działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, tj. dążył do uzyskania świadczenia poprzez wprowadzenie w błąd, mając świadomość, że gdyby druga strona umowy знаła rzeczywisty stan faktyczny, nie zawarłaby umowy lub nie zawarłaby

umowy na tych warunkach, na jakich została zawarta (zob. wyrok SN z dnia 28 czerwca 2000 r. (III KKN 86/98, OSP 2001, z.1, poz.10.) O zamiarze sprawcy przesądza całokształt tak podmiotowych, jak i przedmiotowych okoliczności sprawy. Dopiero bowiem na podstawie wszystkich okoliczności dotyczących danego wypadku i osoby sprawcy możliwe jest odtworzenie rzeczywistych przeżyć sprawcy i ustalenie, do czego zmierzał, czego chciał, względnie - postępując w określony sposób - co przewidywał i na co się godził. Możliwe jest ustalenie zamiaru sprawcy na podstawie samych tylko przedmiotowych okoliczności związanych z konkretnym zdarzeniem, w oparciu o sam sposób działania, pod warunkiem jednakże, iż działanie to jest tego rodzaju, że podjęcie go przez sprawcę wskazuje jednoznacznie, bez żadnych w tym zakresie wątpliwości, na cel, do jakiego on zmierza. Jednoznaczność ta nie może oznaczać niczego innego, jak nieodzowność określonego skutku, gdyż wtedy tylko możliwe jest prawidłowe ustalenie, iż sprawca chciał określonego skutku swego działania (wyrok SN z 12 maja 1976 r., V KR 20/76, Gazeta (...), nr 22, s. 6).

W niniejszej sprawie, wyczerpujący materiał dowodowy nie wskazuje ponad wszelką wątpliwość, że oskarżony żywił tego rodzaju zamiar przestępczy w czasie zaciągania wobec pokrzywdzonych zobowiązań cywilnoprawnych. W tym miejscu należy zauważyć, że obrońca błędnie określił ustalenie przez Sąd Rejonowy zamiaru oszustwa, mianem obrazy prawa materialnego. Odtworzenie przez organ orzekający zamiaru popełnienia przestępstwa należy przecież do sfery ustaleń faktycznych.

Jak wynika z uzasadnienia wyroku, rozumowanie Sądu Rejonowego opiera się na ocenie postawy oskarżonego wobec jego kontrahentów, po spełnieniu przez nich świadczeń wynikających z umowy zawartej z oskarżonym. Zdaniem Sądu Okręgowego, Sąd I instancji oceniając zachowanie podsądnego, nie uwzględnił dość szczególnych warunków, w jakich świadczył on działalność gospodarczą. Obrońca ma rację, że oskarżony prowadził działalność gospodarczą w zakresie obrotu płytkami z czerwonej cegły na stosunkowo szeroką skalę. W styczniu 2013 roku podsądny istotnie zrealizował około 30 zamówień. Co więcej, podsądny realizuje bieżące zamówienia, nie korzystając z pomocy odpowiedniej liczby pracowników, którzy mogliby sprawnie wykonywać wszelkie zamówienia

Autor apelacji słusznie podkreślił, że jego mandant prowadzi działalność gospodarczą w zakresie produkcji obrotu płytkami od roku 2009 i dotąd nie przedstawiono mu zarzutu wyłudzenia mienia od swoich klientów. Z tych powodów, nie można wykluczyć, że oskarżony miał zamiar w inkryminowanym okresie przesłać pokrzywdzonym zamówiony przez nich towar, za który zapłacili cenę, tak jak wielu innym osobom, które dokonały u niego podobnego zamówienia. Niezrealizowanie zamówienia można wyjaśniać złą organizacją pracy, brakiem kontroli nad bieżącym i terminowym realizowaniem umów, czy niedbalstwem.

Autor apelacji słusznie zwrócił uwagę, że kwoty 210 złotych i 494,55 złotych zapłacone przez pokrzywdzonych, jawią się jako nieznaczne na tle zysków osiągniętych przez S. W. w ramach działalności gospodarczej. Trudno racjonalnie wytłumaczyć dlaczego oskarżony osiągający stałe i dość niemałe zyski z realizacji zamówień i wywiązujący się dotąd z zaciągniętych zobowiązań, miały oszukać dwóch klientów w celu uzyskania relatywnie bardzo niskich sum pieniężnych.

Tego rozumowania nie zmienia, ustalona w sprawie, lekceważąca postawa oskarżonego wobec pokrzywdzonych domagających się zrealizowania umowy. Prawdą jest, że S. W. zapewnił T. R., że wysłał mu zamówiony towar, a także sugerował mu, że nie odebrał on zamówienia od kuriera, a następnie unikał kontaktu z pokrzywdzonym. Nie budzi wątpliwości, że oskarżony zapewniał także P. R. zaniepokojonego niedostarczeniem płytek o wysłaniu mu zamówienia. Następnie oskarżony obiecywał kontrahentowi ponowne wysłanie płytek, zaś w późniejszym okresie deklarował zwrot pieniędzy. Oskarżony zwrócił pieniądze świadkom, dopiero po zawiadomieniu przez nich organów ścigania.

Jednakże nie można tego rodzaju nagannej postawy wobec kontrahentów automatycznie interpretować jako realizacji uprzedniego, tj. podjętego w chwili zawierania z nimi transakcji, przestępczego planu oszustwa. Nie można wykluczyć, że oskarżony nie wywiązał się z zamówienia wskutek wskazanych już złej własnej organizacji pracy, czy z powodu swojego lekceważącego stosunku do tych kontrahentów. Jest również możliwe, że oskarżony, już po zawarciu tych umów, zignorował wywiązanie się z nich z racji poświęcenia czasu na realizację zamówień bardziej dla niego lukratywnych.

Powyższe okoliczności w żadnym zakresie nie usprawiedliwiają zachowania oskarżonego jako przedsiębiorcy i strony umowy. Nie ma wątpliwości, że zachował się on w sposób nierzetelny. Podsądny powinien był tak zorganizować pracę, aby terminowo wywiązywać się z wszelkich zamówień. Jednakże z uwagi na przedstawione wyżej wątpliwości, tego rodzaju postępowanie nie wskazuje w sposób jednoznaczny, że podsądny już w chwili zawierania umów z pokrzywdzonymi powziął a następnie realizował zamiar oszukania ich.

Z tych wszystkich powodów, z uwagi na nierozstrzygalne wątpliwości, co do winy i sprawstwa Sąd Okręgowy uniewinnił oskarżonego od przypisanego mu przestępstwa.

Sąd odwoławczy na podstawie art. 626 k.p.k., art. 636 k.p.k. kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy:

1 zmienił zaskarżony wyrok i uniewinnił oskarżonego od popełnienia przypisanego mu przestępstwa z art.286 § 1 k.k.

2 kosztami postępowania obciążył Skarb Państw.

SSO Leszek Matuszewski